

Høringsnotat vedr. plantedækkebekendtgørelsen for planperioden 2023/2024

Udkast til bekendtgørelse om næringsstoffreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget (plantedækkebekendtgørelsen) for planperioden 2023/2024 har været i offentlig høring i perioden fra den 27. april til den 31. maj 2023.

Landbrugsstyrelsen har modtaget høringssvar fra følgende organisationer og foreninger: Data-logisk, Brancheudvalget for Frø, Danmarks Jægerforbund, Dansk Havefrøavlerforening, Bæredygtigt Landbrug og Landbrug & Fødevarer.

I det følgende er høringssvarene gengivet i al sin væsentlighed sammen med Landbrugsstyrelsen bemærkninger hertil. For detaljerede oplysninger om høringssvarenes indhold henvises der til bilag med fremsendte høringssvar, som kan ses på høringsportalen.dk.

Der vil kun være kommenteret på forhold, der vedrører plantedækkebekendtgørelsens område og alene på de ændringer, der indgår i bekendtgørelsesudkastet for planperioden 2023/2024. For henvendelser vedr. bekendtgørelsens indhold generelt, kan der rettes henvendelse til Landbrugsstyrelsen.

Som følge af de planlagte tørkeinitiativer har Landbrugsstyrelsen efter høringen af plantedækkebekendtgørelsen foretaget en justering af reglerne for braklagte arealer, så det midlertidigt i 2023 tillades at tage slæt af braklagte arealer, der anvendes som alternativ til efterafgrøder. Yderligere foretages en række lovtekniske ændringer i bekendtgørelsesudkastet udover det nævnte i dette notat.

Indhold

1.	Generelle bemærkninger	3
2.	Efterafgrøder – efterafgrødegrundareal, større valgmulighed af arter, etableringsfrist samt senere destruktionsfrist	3
3.	Efterfølgende afgrøde, herunder slåningsbrak	4
4.	Dag-til-dag-modellen samt kvotereduktion i intervaller	5
5.	Opsparede efterafgrøder	6
6.	Energiafgrøder	6
7.	Brak og brak langs vandløb og søer, herunder overlap til GLM8-arealer	6
8.	Tidlig såede vinterafgrøder	7
9.	Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter	7
10.	Præcisionslandbrug som alternativ til efterafgrøder	8
11.	Indberetning, digital kommunikation og kontrol af efterafgrøder	8
12.	Forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder	9

1. Generelle bemærkninger

Flere høringsparter anfører: Reguleringen af efterafgrøder som helhed er blevet administrativt komplekst, hvor den enkelte landmand ikke har overblik over det samlede krav til de forskellige typer af efterafgrøder og mulighederne for at bruge virkemidler er ikke ens for de forskellige typer af efterafgrøder. Der er stort behov for at reglerne gentænkes med henblik på en forenkling af reglerne, herunder så det er enklere at forstå og mindre bureaukratisk.

Landbrug & Fødevarer anfører også, at godt landmandskab og den teknologiske udvikling bør være naturlige, bærende elementer i stedet for det nuværende regelkompleks. Landbrug & Fødevarer foreslår, at reglerne for husdyrefterafgrøder indtil da integreres fuldt ud i de pligtige efterafgrøder, så der bliver et regelsæt mindre. Landbrug & Fødevarer bemærker, at bekendtgørelsen kommer alt for sent i høring og opfordrer til at Landbrugsstyrelsen melder kommende ændringer til reguleringen ud i langt bedre tid.

Dansk Havefrøavlereforening anfører også, at mange havefrøavlere er nødsaget til at bytte arealer med naboer eller købe/leje ekstra jord for at kunne få sædskifte til at gå op, når der samtidigt skal tages hensyn til de stillede krav for frøafgrøderne.

Bæredygtigt Landbrug anfører bl.a. at de seneste tyve års ensidige fokus på regulering af kvælstofudledninger fra dyrkningsfladen til vandmiljøet har været uden virkning på netop vandmiljøet. Bæredygtigt Landbrug henviser til landbrugsaftalens igangværende 'Second Opinion' og foreslår derfor, at nuværende regulering de kommende tre år skal erstattes af frit afgrødevalg, dog skal jordene være bevoksede hele året med mindre, der dyrkes rækkeafgrøder som roer eller kartofler.

2. Efterafgrøder – efterafgrødegrundareal, større valgmulighed af arter, etableringsfrist samt senere destruktionsfrist

Bemærkninger fra høringsparterne:

Bæredygtigt Landbrug anfører:

Husdyrefterafgrødekravet i pct. af efterafgrødegrundarealet bør genberegnes.

Dansk Havefrøavlereforening anfører:

Alle havefrø bør tages ud af efterafgrødegrundarealet, da efterafgrøderne er særligt vanskeligt at indpasse i sædskifterne med havefrøafgrøder. Disse afgrøder bidrager i meget stort omfang biodiversitet og er af stor betydning for bl.a. bier.

Dansk Havefrøavlereforening anfører:

Der opfordres igen til at se på flere arter af efterafgrøder og særligt mellemafgrøder. Etableringsfristen 1. august for græs og cikorie gør det vanskeligt at bruge den løsning, og de øvrige tilladte arter er vanskelige at bekæmpe som ukrudtsarter i selve havefrøene, hvilket kræver ekstra brug af plantebeskyttelsesmidler samt stor indsats med mekanisk bekæmpelse. Yderligere giver korsblomstrede arter øget risiko for krydsbestøvning til havefrøafgrøder, og korsblomstrede arter kan også bære sygdomme videre i sædskiftet, hvilke er en stor ulempe i havefrøafgrøderne, hvor adgangen til bekæmpelsesmidler er begrænset.

Bæredygtigt Landbrug anfører:

Udover, at de i Bekendtgørelsen nævnte indsatser vil tilføre mere kvælstof til kystvandene i forårsmånederne, er de anførte krav uansvarlige. August er høstmåned for mange afgrøder, men også en af de mest nedbørsrige. Det medfører hvert år stress i de områder af landet, når høsten senere end den 21. august, hvor de særlige efterafgrøder nævnt i § 7 stk. 2 skal være etableret.

Danmarks Jægerforbund anfører:

Det er meget u hensigtsmæssigt, at arealer med efterafgrøder kan nedvisnes, destrueres og jordbehandles allerede fra 20. oktober, uanset om jordtypen på dette tidspunkt er omfattet af et generelt forbud mod jordbehandling, og at der på dette tidspunkt stadig kan være vækst i efterafgrøderne.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen bemærker, at husdyrefterafgrødekravet genberegnes hvert år på baggrund af udbragt mængde uudnyttet organisk gødning.

Landbrugsstyrelsen noterer forslaget om at tage havefrø ud af efterafgrødegrundarealet og forslaget om at se på flere arter af efterafgrøder og mellemafgrøder.

Landbrugsstyrelsen bemærker videre, at landbruger har flere muligheder for at opfylde efterafgrødekravet. De fleksible frister giver mulighed for at udskyde såning af efterafgrøder 3 uger, så der i højere grad kan tages hensyn til vejret i høsten.

Fristen for destruktion 20. oktober er bl.a. fastsat af hensyn til behovet for jordbearbejdning om efteråret på lerjorde og af hensyn til ensartede regler for destruktion af efterafgrøder på både lerjord og sandjord.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

3. Efterfølgende afgrøde, herunder slåningsbrak

Bemærkninger fra høringsparterne:

Landbrug & Fødevarer anfører:

Etablering af en efterafgrøde afhænger ikke kun af såtidspunktet, men også af forberedelse og udførelse fra erhververens side efter overdragelse af ejendommen. Det er således problematisk, at overdrageren pålægges et objektiveret ansvar for noget, som denne efter overdragelsen ikke har mulighed for at influere.

Det bør fortsat være muligt at lade efterafgrøder efterfølges af slåningsbrak på linje med bestøver- og blomsterbrak. Miljømæssigt vil det være en gevinst, idet man jo således ikke skal opløje disse til vårsæd, hvorved der er en mindre udvaskning af N.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Det er Landbrugsstyrelsen vurdering, at forpligtelsen til at sikre udlægning af en forårssæt afgrøde bør følge anvendelsen af efterafgrøder til at opfylde kravene og at det ikke pålægger overdrageren urimelige byrder, da landbruger har mulighed for at indgå aftale med erhververen herom.

Bestemmelsen om slåningsbrak som efterfølgende afgrøde blev indført som en midlertidig mulighed for at lette overgangen til den nye CAP, og det antages, at behovet vil være væsentlig mindre i kommende år.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

4. Dag-til-dag-modellen samt kvotereduktion i intervaller

Bemærkninger fra høringsparterne:

Flere høringsparter anfører:

Kvotereduktionen bør angives uden decimaler, idet brug af decimal giver udtryk for en nøjagtighed, der ikke er mulig i praksis.

Bæredygtigt Landbrug anfører:

Det faglige grundlag for reduktionen i virksomhedens kvælstofkvote er usikker, og at dokumentationen for den høje reduktion foreligger ikke.

Datalogisk anfører:

Justeringerne til de fleksible frister vil kræve, at Seges og Datalogisk modtager en ny xsd.fil til GKEA eksporten til <https://selvbetjening.lbst.dk/> for efteråret 2023, så landmænd og konsulenter kan uploade denne information fra Mark-online eller Næsgaard Mark. Datalogisk anfører, at Landbrugsstyrelsens selvbetjening skal opdateres og nødvendige ændringer i eksportfilerne skal kommunikerer ud til Seges og Datalogisk samt at et testmiljø skal være klar i god tid inden 1. august. Datalogisk foreslår endvidere, at der bruges formler frem for tabelopslag til beregning af reduktion i kvælstofkvoten på dagsbasis og brug af opsparede efterafgrøder på dagsbasis.

Landbrug & Fødevarer anfører:

Kvotetrækket sker i bedriftens samlede kvælstofkvote og dermed i "65 eller 107 kg N kvoten" på de økologiske bedrifter. Eftervirkningen af de pligtige efterafgrøder (17/25 kg N/ha) er i forvejen en stor belastning i et "65 Nsædskitte". Muligheden for at bruge opsparede efterafgrøder hjælper nogle økologiske bedrifter, så det er positivt. Økologiske bedrifter uden en stor "opsparing" kan komme i klemme. Yderligere bør det tydeliggøres, at sen etablering ikke medfører både træk i efterafgrødebanken og et kvotetræk.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Kvotereduktionen er fastlagt af Aarhus Universitet på baggrund af flere års forsøgsdata, og er løbende justeret siden indførelse af de fleksible frister i 2019. Der anvendes tabeller frem for formler, da det vurderes hensigtsmæssigt, at landbruger kan se niveauet for reduktion af kvælstofkvoten eller opsparede efterafgrøder af bekendtgørelsen. Ifm. justering af kvotereduktion vil den blive angivet uden decimaler.

Det tydeliggøres, at sent såede efterafgrøder medfører *enten* en kvotereduktion *eller* brug af opsparede efterafgrøder fra efterafgrødebanken.

Landbrugsstyrelsen har noteret bemærkningen ift. økologiske bedrifter.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

5. Opsparede efterafgrøder

Bemærkninger fra høringsparterne:

Landbrug & Fødevarer anfører:

Det fremgår af høringsbrevet, at det skal undersøges, om muligheden for at bruge opsparede efterafgrøder til at opfylde krav om husdyrefterafgrøder kan give risiko for merudvaskning. Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at risikoen for merudvaskning vil være minimal, og manglende mulighed for at bruge "banken" vil komplicere reglerne om efterafgrøder endnu mere. Landbrug & Fødevarer ønsker fortsat, at de målrettede efterafgrøder omfattes af muligheden for at bruge opsparede efterafgrøder i stedet for et kvote-træk ved sen etablering af efterafgrøder.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen har noteret bemærkningerne. Der er ikke hjemmel i gødskningsloven til at anvende opsparede efterafgrøder på målrettet kvælstofregulering.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

6. Energiafgrøder

Bemærkninger fra høringsparterne:

Landbrug & Fødevarer anfører:

Referenceåret 2008/09 skal udgå, da det ville give en forenkling i reglerne, og det er så små arealer det drejer sig om.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen har noteret forslaget om at referenceåret skal udgå.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

7. Brak og brak langs vandløb og søer, herunder overlap til GLM8-arealer

Bemærkninger fra høringsparterne:

Danmarks Jægerforbund anfører:

Vi foreslår at tillade, at alternativet brak langs søer og vandløb også kan medregnes i opfyldelsen af GLM 8. Dermed gøres det mere attraktivt, at udlægge disse brakstriber som buffer mellem omdriftsarealer og vandløb mv. Samtidig styrkes effekten af GLM 8 kravet, da de eksisterende landskabselementer både beskyttes og udvides. Dernæst sikrer det, at arealer til opfyldelse af GLM 8 spredes mere i landskabet og skaber sammenhæng mellem habitater.

Bæredygtigt Landbrug anfører:

Vi anbefaler, at vårbrandbæger og skræpper tilføjes de arter, som må bekæmpes selektivt i brakmarker. Førstnævnte, fordi der hvert år forekommer tilfælde af forgiftning af kreaturer og heste, der er letal.

Landbrug & Fødevarer anfører:

Reglerne bør ensrettes med reglerne om grundbetaling, hvor braklagte arealer, kun med grundbetaling må afgræsses i kalenderåret frem til 15. marts og igen efter 25. oktober.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen noterer de tre forslag.

De nævnte alternativer kan ikke indgå i opfyldelsen af GLM8, da det vil påvirke den forudsatte miljøeffekt af hhv. GLM8 og efterafgrødeordningerne.

Ift. bekæmpelse af vårbrandbæger og skræpper henvises til, at det er muligt på braklagte arealer at bekæmpe disse arter med slåning, dog kan der være forskellige muligheder for at fjerne plantedækket fra marken afhængig af, hvilken ordning brakarealet indgår i. Der er midlertidigt i 2023/2024 givet mulighed for at tage slæt af braklagte arealer, som bruges til at opfylde kravet om pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og efterafgrøder i målrettet kvælstofregulering.

Ift. ensretning med reglerne om grundbetaling henvises til, at brakarealer ikke må anvendes til produktion, hvilket også omfatter afgræsning. Arealer der afgræsses under grundbetalingen, vil blive anset som græsarealer og ikke brakarealer.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

8. Tidlig såede vinterafgrøder

Bemærkninger fra høringsparterne:

Landbrug & Fødevarer anfører: Hvis tidligt sået vintersæd skal ligestilles med sent såede efterafgrøder (samme kvotereduktion) skal omregningsfaktoren fra efterafgrøder til vintersæd være 1,5 ha tidligt sået vintersæd til 1 ha efterafgrøde. Landbrug & Fødevarer henviser til, at kvotereduktionen ved såning af efterafgrøder 7. september er mindre end den tilsvarende kvotereduktion ved tidlig såning af vintersæd, hvis det resterende efterafgrødekrav skal opfyldes med alternativet reduceret kvælstofkvote. Landbrug & Fødevarer anfører, at det er fagligt forkert, at en vintersæd sået på dette tidspunkt har en mindre udvaskningsreducerende effekt end en tilsvarende efterafgrøde af korn samt at vintersæden tilmed bedre vil sikre mod udvaskning i forårsperioden.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

I 2020 blev omregningsfaktoren for tidlig såning af vintersæd justeret med udgangspunkt i en faglig vurdering fra AU.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

9. Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Bemærkninger fra høringsparterne:

Flere høringsparter anfører, at kravet om færdigblandede efterafgrøder bør udgå. Det er en unødvendig barriere for landbrugernes brug af ordningen, og jordbrugerne bør kunne dokumentere indkøb af frøene og selv fremstille blandinger, da det bliver meget dyrt at købe disse. Yderligere ønsker Dansk Havefrøavlerforening, at flere arter af kløver tilføjes listen med tilladte arter, hvor særligt Persisk kløver og Alexandrinekløver passer godt i et sædskifte med havefrø.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen vurderer, at kravet om brug af færdigblandinger bidrager til en hensigtsmæssig og håndterbar kontrol og dermed medvirker til at sikre den kvælstofreducerende effekt af alternativet.

Landbrugsstyrelsen har noteret forslaget om at tilføje flere arter af kløver til listen.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

10. Præcisionslandbrug som alternativ til efterafgrøder

Bemærkninger fra høringsparterne:

Dansk Havefrøavlereforening anfører: Det er en løsning for de få, da det er investeringstungt at kunne gennemføre dette som landmand. Omregningsfaktoren på 11:1 og at det kun er arealer med korn og raps gør, at det ikke er med til at fremme anvendelsen af præcisionslandbrug hos os med havefrø. Det er de færreste havefrøavlere hvor det er relevant rent økonomisk at investere i.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen er opmærksom på, at brugen af alternativet begrænses af de afgrøder, som kan indgå sammen med præcisionslandbrug. Der er igangsat et projekt med SEGES Innovation med henblik på at undersøge, om majs også kan indgå i virkemidlet. Projektet forventes afrapporteret ved udgangen af 2023.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

11. Indberetning, digital kommunikation og kontrol af efterafgrøder

Bemærkninger fra høringsparterne:

Landbrug & Fødevarer anfører:

Det er meget positivt, at spildfrø nu kan indgå i vurdering af dækningsgraden ved kontrol af efterafgrøder. Landbrug & Fødevarer stiller sig imidlertid uforstående overfor, at det kun er spildfrø af tilladte arter, der kan indgå og mener, at der ikke bør skelnes ift. ukrudt og andre spildfrø. Ukrudt og spildfrø af ikke godkendte arter kan optage kvælstof på linje med godkendte arter.

Det anføres også, at det bør være muligt frivilligt at indberette en senere sådato, uafhængigt af den reelle sådato i marken, således at kravet til dækningsgrad af efterafgrøden kan mindskes mod, at kvælstofkvoten reduceres det følgende år eller der bruges af opsparede efterafgrøder. Alternativt, og optimalt, kunne der selvfølgelig tages hensyn til vejrforholdene ved kontrol af dækningsgrad. Yderligere foreslås det, at indberetningsdatoen 10. september rykkes til en arbejdsdag, da den i 2023 falder på en søndag.

Ligeledes bør det være muligt at opskrive sit areal med efterafgrøder frem til kontrol, hvis de er etableret i marken. Som minimum mod betaling af honorar for fysisk kontrol – evt. kontrol fra satellitbilleder.

Yderligere anføres, at det er uhensigtsmæssigt, at al kommunikation mellem Landbrugsstyrelsen og landmanden/konsulenten ikke sker gennem Tast selv. Det kan være problematisk, da konsulenten ikke har adgang til landmandens e-boks, hvor afgørelser sendes til.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen har vurderet, at det faglige grundlag for at inkludere ukrudt og spildfrø af ikke godkendte arter ikke var tilstrækkelig, og at der ikke kunne sikres en robust kontrolmodel.

Landbrugsstyrelsen er opmærksom på de udfordringer, det kan give, når en frist falder i week-enden. Fristen for indberetning er dog fastholdt til den 10/9 af hensyn til en robust kontrol af alternativerne mellemafgrøder og tidlig såning, hvor kontrolperioden er meget kort, da kontrol-opgaven først kan igangsættes, når fristen for indberetning er passeret.

Landbrugsstyrelsen vurderer, at muligheden for at indberette en senere sådato end den faktiske sådato vil underminere grundlaget for de fleksible frister. Landbruger skal trække arealer ud, hvis efterafgrøderne ikke udvikler sig som forventet.

Landbrugsstyrelsen vurderer, at det vil komplicere efterafgrødekontrollen og GKEA-skemaet og være administrativt tungt, hvis det skal være muligt, at kunne opskrive arealet med efterafgrøder frem til kontrol. Landbruger har allerede nu under visse betingelser muligheden for ved en kontrol af pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder at fremvise erstatningsarealer med etablerede efterafgrøder.

Landbrugsstyrelsen har noteret bemærkningen om digital kommunikation.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

12. Forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder

Bemærkninger fra høringsparterne:

Flere høringsparter foreslår, at flere afgrøder kan undtages for forbuddet mod jordbearbejdning, da reglen forhindrer, at der kan foretages en effektiv ukrudtsbekæmpelse af især ukrudtsgræsser, herunder forud for udlæg af frøgræs og kløverfrø.

Brancheudvalget for Frø anfører:

Der anmodes om, at arealer, der om foråret skal etableres med udlæg af frøgræs og/eller kløvergræs, undtages fra reglerne om forbud mod jordbearbejdning i lighed med en række andre frøafgrøder, der etableres om foråret. Der er færre kemiske løsninger til rådighed til at kontrollere græsukrudt i frøgræs i vækstsæsonen, hvorfor det er bydende nødvendigt at bruge en mere intelligent kombination af dyrkningsrelaterede tiltag. Brancheudvalget for Frø henviser til, at økologisk jordbrugsproduktion er undtaget fra forbuddet for jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder, og at den metode økologiske frøavlere benytter til mekanisk bekæmpelse af græsukrudtsfrø er en brugbar løsning for alle frøavlere.

Dansk Havefrøavlerforening anfører:

Det er fortsat nødvendigt med jordbearbejdning forud for og efter dyrkning af havefrø, idet mulighed for anvendelse af plantebeskyttelse i disse afgrøder, der dyrkes på lavt antal ha i Danmark, er meget begrænset. Yderligere foreslås en anmelderordning for angreb af

stankelbenslarver eller græsmølslarver i frøavl med f.eks. spinat og Svingel i stil med ordningen for aksløberens larve. Det er også relevant at kunne bekæmpe disse skadedyr mekanisk i sædskiftet, hvor det i dag kun er muligt før og efter en havefrøafgrøde

Landbrug & Fødevarer anfører:

Scraping (udjævning af meget lave arealer) og grubning af inddæmmede arealer bør ligeledes undtages fra kravet om ingen jordbearbejdning efter høst forud for forårssåede afgrøder. Det anføres også, at udtagelsen for forbud mod jordbearbejdning også bør inkludere majs til helsæd.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

LBST har noteret forslagene om en anmelderordning for angreb af stankelbenslarver og larver af græsmøl i frøavl med andre afgrøder end havefrøafgrøder samt forslaget om at undtage scraping og grubning fra kravet om jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.